

Výsledky súťaže „Pravoslávny chrám“

Pravoslávna cirkevná obec v Snine vyhlásila pre žiakov 2. stupňa základných škôl súťaž „Pravoslávny chrám“. Deti mali za úlohu pripraviť projekt - vybrať si ľubovoľný pravoslávny chrám na Slovensku, vyhľadať o ňom základné informácie a doplniť ich zodpovedajúcimi ilustráciami.

Ocenení boli títo autori:

- 5. ročník:** Filip Andrejko, Ema Čornaničová, Timea Ihnatková, Soňa Plišková
- 6. ročník:** Nina Čornaničová, Luka Gaberšek, Nella Hricková, Sára Chimičová, Tamara Šiškanová
- 7. ročník:** Alexandra Blašková, Slavomír Čornanič, Michaela Dvoranová, Lea Gaberšek, Jana Jakoubková, Alex Semjon, Justín Soroka
- 8. ročník:** Nina Harkotová, Ján Koval'
- 9. ročník:** Viktória Bindzárová, Patrik Buchlák, Ivona Kolcunová, Sofia Plišková, Sebastián Šelepák

mátuška Tatiana

Korčuľovačka a lyžovačka v Hnilčíku

Ďakujeme predovšetkým Bohu za to, že sme sa mohli stretnúť na našej (už tradičnej) akcii „Lyžovačka“. Táto akcia sa konala dňa 3. 2. 2020 v Hnilčíku.

Náš deň sa začal molebnom v Chráme sv. Jána Krstiteľa na Závadke. Po skončení molebna nám otec duchovný Milan Gerka povedal pár pekných slov. Po ňom sme mali malé občerstvenie, ktoré pre nás pripravili veriaci. Po občerstvení sme sa presunuli na Hnilčík. Keďže lyžovať sa veľmi nedalo kvôli teplému počasiu, tak sme všetci išli na klzisko.

Začiatočníci sa učili korčuľovať a pokročili si zahrali aj hokej, ktorý bol veľmi zaujímavý. Korčuľovanie bolo náročné nielen pre začiatočníkov, ale aj pre našich hokejistov. Preto sme sa boli posilniť v reštaurácii v Nálepke. Obed bol slávnostný a veľmi chutný. Na záver otec duchovný Milan Gerka a diakon Matúš Spišák mali besedu o tom, ako by sa mali vychovávať mladí kresťania.

Chceme poďakovať všetkým zúčastneným mládežníkom a už teraz sa tešíme na ďalšie stretnutie.

Alexandra a Janka

Ako sa vydat' podľa Božej vôle

Každá žena sníva o tom, že sa jedného dňa vydá. Niektoré sú touto predstavou priam posadnuté, iné pokojne a trpezlivo čakajú. Otázka znie, či má ženu trápiť to, ak ešte nie je vydatá?

Dnešná uponáhľaná doba nám umožňuje stať sa svedkami rôznych ľudských osudov, či už sú to naše kamarátky, kolegyne, spolužiačky alebo len známe. Stretávame sa s tými, ktoré sú šťastne vydaté, ale žiaľ aj s takými, ktoré sú opustené, rozvedené a sklamané...

V minulosti vnímali mladí ľudia manželstvo ako Božiu vôľu, ktorej sa podriadili, pretože v tomto podriadení a poslušnosti videli spásu a večný život. Mladé dievčatá si nehládali ženíchov samé, ale modlili sa za to, aby im Boh poslal človeka, s ktorým nájdu skutočné rodinné šťastie. V tej dobe ľudia nepoznali pojem rozvod. No vôbec

nie preto, že sa všetci manželia dokonale ľúbili, ale preto, lebo vstupovali do manželstva s pocitom plnej zodpovednosti a s vedomím, že s človekom, ktorého im poslal Boh, prežijú celý zvyšok svojho života bez ohľadu na to, či bude pekný, vzdelaný, bohatý alebo chudobný.

Taktiež sa manželia v minulosti nerozvádzali aj preto, že ak nastala nejaká ťažká životná situácia, ženy sa vždy obracali o pomoc k Bohu. A Boh im samozrejme pomáhal, dával trpezlivosť a silu prekonať všetky rodinné ťažkosti a problémy.

V dnešnej dobe sa zabudlo na Boha a preto ženy, hneď ako príde do rodiny prvá ťažšia skúška, žiadajú o rozvod. Ale keby takáto žena úprimne a pokorne poprosila Boha o pomoc, určite by jej dal silu poradiť si s každým problémom. Hospod' je vždy s nami a je vždy pripravený pomôcť nám, len my musíme chcieť prijať Jeho Božskú pomoc, otvoriť Mu svoje srdce a s dôverou vložiť svoj život do Jeho rúk. Preto mladé dievčatá, nebojte sa veriť Bohu. Dôverujte Mu čím skôr, ešte v čase, keď ste slobodné, dajte Mu možnosť darovať vám ženícha, s ktorým prežijete Bohom blahoslavený život a spolu dosiahnete večnosť. Toto je pre nás ako „návod“ pre dosiahnutie šťastnej rodiny – budovať svoju budúcnosť spolu s Bohom, kvôli Bohu a pre Boha.

Naša Pravoslávna cirkev dáva možnosť každému slobodnému dievčaťu (a slobodným chlapcom) prosiť o darovanie šťastnej rodiny v modlitbe „Молитва девицы о честном супружестве“. Túto modlitbu by sa malo každý deň modliť každé dievča, ktoré túži byť vernou, milujúcou ženou a starostlivou matkou. A Hospodin, uvidiac tvoju úprimnú a dôvernú modlitbu, ti určite daruje dobrého ženícha, ktorý bude dobrým manželom a príkladným otcom. Treba len veriť Hospodinovi a oddať sa Jeho svätej vôli.

Mnohé dievčatá trápi to, že sa nemajú kde zoznámiť s mladým chlapcom, pretože nechodia na diskotéky a zábavy. Dievčatá, to vôbec nevádi! Ak si hľadáš budúceho muža, premýšľaj rozumne. Keď ho budeš hľadať v bare na diskotéke, čo myslíš, bude ti vždy verný? Nebude uprednostňovať kamarátov, zábavu a alkohol pred tebou a rodinou? Nech si každý odpovie sám...No Hospodin všetko zariadi a raz predsa len stretneš svojho vyvoleného. Napríklad v chráme, alebo vo vlaku a možno v čakárni u zubára, ktovie... Ale ak dievča vo všetkom dôveruje Bohu a dáva Mu vo svojom živote priestor konať, jej budúci ženich si ju nájde, kdekoľvek sa bude nachádzať, pretože Boh mu ukáže, kde je jeho vyvolená.

Hospodin nás obdarúva šťastím, ak Ho o to prosíme. Jediné, čo má robiť dievča, ktoré sa chce vydať, je modliť sa každý deň o darovanie dôstojného muža. A kdekoľvek by sa nachádzala, čokoľvek by robila, jej budúci manžel ju určite nájde.

Teraz, v tejto chvíli nevieme, kedy nastane deň „osudového stretnutia“. Ale ako nám potvrdzujú mnohé životné skúsenosti, zázrak sa stane práve v tej chvíli, kedy ho najmenej čakáme.

Zdroj: Советы праволсавной девушке - Как жить и выйти замуж по воле Божией
Preložila: Marína Bachledová

Oblíbenec

Jeden mládenec z významnej rodiny rozdal chudobným všetok svoj majetok a odišiel žiť do monastiera. Tým, že bol veľmi vzdelaný, dostal v monastieri špeciálne poslušanie - prepisovať bohoslužobné knihy. Starec sa často rozprával so svojim písařom, až nastala situácia, že ostatní učenici začali reptáť na svojho učiteľa a vyčítať mu, že si našiel oblúbencu. Dopočuli sa o tom traja uznávaní mníši a chceli sa dozvedieť, prečo má starec radšej svojho písařa. Starec ich mlčky vypočul a zaviedol ich do kélií svojich učeníkov.

„Brat! Pod' sem rýchlo, potrebujem ťa!“ - opakoval búchajúc rad radom na každé z dverí. No žiaden z učeníkov sa neponáhlal otvorit' mu. Nieкто v to čase spieval žalmy a nechcel sa nechať rušiť, iný s modlitbou na perách plietol povrazy a bál sa kvôli náhlivosti pokaziť svoj výrobok. Nakoniec na rad prišla kélia, kde žil písař. Starec len tichúčko zaklopal a vyslovil jediné slovo: „Brat.“ V tom momente sa rozleteli dvere a na prahu sa objavil udivený prepisovač. „Povedzte otcovia, kde vidíte ostatných mojich učeníkov?“ Tí nevedeli, čo na to odpovedať. Vtedy starec zobral zo stola zošit, do ktorého písal jeho učenik. „Pozrite otcovia, len čo začal písať toto písmeno – hneď, ako začul môj hlas, hodil pero a nedokončil ho. Či azda toto nedopísané písmeno nehovorí o poslušnosti, ktorú má môj učenik k svojmu učiteľovi?“

„Abba, je to správne, že ho máš rád!“ - povedal prvý mních.

„Všetci ho máme radi!“ - doplnil druhý.

„Aj Boh ho ľúbi.“ - dodal tretí.

Otázka

„Sláva Isusu Christu! Chcel by som sa spýtať na jednu vec, a to manželstvo. Ako to vlastne je? Je v živote muža len skutočne jedna žena, s ktorou má piť zo spoločnej čaše? Existuje niečo ako Boží úmysel alebo osud, a keď má muž s danou ženou byť, tak spolu budú? Alebo ako to je? S láskou v Christu.“

Vlado

Odpoveď

Milý Vlado

„Sláva na viki Bohu! V duchovnej tradícii Cirkvi je hlboko zakorenená myšlienka, ktorá je overená skúsenosťou nespočetného množstva ľudí, že nič sa nedeje náhodou. Preto určite nie je náhoda ani to, akú ženu človek vo svojom živote stretne. Je však potrebné povedať aj to, že hoci nič nie je náhoda, neznamená to, že nie sme slobodní. Tú ženu, ktorú nám Boh rôznym spôsobom „pošle a ukáže“, my môžeme, ale aj nemusíme spoznať a prijať. Záleží to od nás, či sme si zachovali, alebo stratili schopnosť vidieť Božiu vôľu a najmä, či sme ju ochotní slobodne prijať. Napríklad žena Samaritánka, o ktorej sa píše v Evanjeliu, nežila v súlade s Božou vôľou a Kristus jej povedal, že ten muž, s ktorým žije, nie je jej muž.

Nech nám teda Boh pomáha, aby sme žili tak, aby sme vedeli vnímať Božiu vôľu, pretože toto je základ všetkého nášho úspechu a šťastia. Boh je dobrý a ponúka vždy len dobro, preto to najlepšie, čo môžeme pre seba urobiť, je naučiť sa rozpoznávať a poslúchať Jeho vôľu. Vedieť rozpoznáť, vidieť a prijať Božie skutky, Bohom poslaných ľudí, Božie varovania, Božie povolania a v prvom rade aj Jeho samotného, kedy a čo nám hovorí, ukazuje, dáva. To je základ úspechu v rodinnom, pracovnom aj duchovnom živote na ceste k spásu.“

S láskou v Christu

prot. Štefan Pružinský, ml.

Zdroj: archiv.bpmethodox.sk/index1.php?go=otazky/pravoslavie/osud_a_manzelstvo/osud_a_manzelstvo

Otázka

„Milý otče, chcem sa opýtať na problém, ktorý ma trápi... Viete, vždy som sa modli-la za to, po čom veeelmi túžim. Je to dobrý manžel, ktorého by som raz chcela mať, no po pre-čítaní knihy o jednom starcovi som ostala zmätená... On to-tiž radí Boha neotravovať na-šími prosbami, pretože On vie, čo je pre nás dobré a čo nie, a podľa Svojho uváženia nám to dá, alebo nedá... Vždy som sa držala slova Biblie: Proste a dostane-te... Teraz som však zmätená... Vopred ĎAKUJEM za Vašu odpoveď...“

Nad'ka

Odpoveď

Milá Nad'ka

„Ten duchovný stavec to myslel určite dobre, len je potrebné, aby sme jeho slová správne pochopili. Podobné slová som čítal aj ja u svätého Jána Kronštadského. Je potrebné to chápať tak, že ich rady sú mienené ako určitý ideál pre ľudí na vysokej duchovnej úrovni. Takýto ľudia už naozaj zvyčajne neprosia nič konkrétne, lebo úplne dôverujú Bohu, že On najlepšie vie, čo potrebujú. Preto Ho prosia vždy len všeobecne „da budet voľa Tvoja“, čiže „nech bude Tvoja vôľa, Bože“ a nič viac, všetko ostatné nechávajú na premúdneho Hospodina. Je to aj výraz ich veľkej pokory, v ktorej si neodvažujú konkretizovať svoje prosby, pretože my málokedy vieme odhadnúť, čo by bolo pre nás naozaj užitočné. To vie najlepšie iba Hospod' Boh. Na modlitby sv. Jána Kronštadského sa napríklad uzdravilo veľa ľudí, ale keď ho ľudia prosili o modlitby za zdravie, zvykol hovoriť, že nemá odvahu prosiť priamo za zdravie, lebo nevie, či práva taká je Božia vôľa, aby sa ten-ktorý človek uzdravil, ale že sa za neho bude určite modliť. A uzdravili sa mnohí, hoci nie všetci.... My, čo sme duchovne slabší, sem-tam predkladáme Bohu aj všelijaké konkrétne prosby za všeličo možné, no myslím si, že ak sú myslené úprimne a dobre, Boh sa za túto našu slabosť vo Svojej veľkej trepezlivosti nehnevá. Len hlavne to, či sa Ti tvoje túžby splnia alebo nie, nechci za každú cenu a nechaj to na Božiu vôľu. Či už Ťa Boh vypočuje, alebo sa postará o Tvoje dobro iným spôsobom, aj tak stále ďakuj Bohu, ľúb Ho silno a snaž sa žiť podľa Jeho vôle. Vo svojej otázke si použila slovo manžel. Predpokladám, že máš na mysli slobodného chlapca, ktorý by snád' raz mohol byť Tvojím manželom, pretože, ak už teraz je manželom nejakej ženy, potom by bolo správne na takéto úvahy zabudnúť. Prajem Ti všetko najlepšie, dobrého manžela a veľa pekných rokov života.“

S láskou v Christu

prot. Štefan Pružinský, ml.

Zdroj: archiv.bpmorthodox.sk/index1.php?go=otazky/pravoslavie/manzel/manzel

Usnutie Presvätej Bohorodičky

Ikona Uspenija (usnutia) Bohorodičky vyjadruje koniec jej pozemského života, a prenesenie jej duše do Neba. Vychádza z viery a učenia Cirkvi o tom, že Bohorodička len „zaspala a po troch dňoch sa aj s telom premiestnila do Nebeského kráľovstva.“ Výraz „usnutie“ vychádza zo slova zaspieť, ako náhrada slova smrť - zomrieť. Patrí medzi Veľké sviatky, ktorý je zapísaný v apokryfoch, homíliách a piesňach.

Po Christovej smrti Bohorodička prebývala ešte 24 rokov v dome Jána Bohoslova na hore Sion. V apokryfoch sa píše, že Hospodin poslal anjela Gabriela, aby jej odovzdal palmovú halúzku a oznámil blížiaci sa koniec jej pozemského bytia. Bohorodička sa veľmi potešila a vyslovila pranie, aby ešte pred svojim usnutím opäť mohla vidieť všetkých apoštolov. Anjel jej povedal: „Oni prídu, a pred tvou tvárou budú spievať piesne a niešť tvoje pohrebné lôžko.“ Keď zavŕšila modlitbu, vrátila sa domov, kde pripravila svoju pohrebnú posteľ a čakala. Medzitým sa objavili na nebi oblaky zo všetkých koncov zeme a priniesli apoštolov. Čo môžeme vidieť v hornej časti ikony, kde sú oblaky v podobe mušlí, na ktorých sedia apoštoli

spolu s anjeli. Na niektorých ikonách sú len dva oblaky, na ktorých sú 6 apoštoli a anjeli ich privádzajú k Bohorodičke. Pozvala ich do domu, aby ich pripravila na pohreb. Keď to videli, veľmi sa rozžalostili a začali plakať. Bohorodička ich utešovala slovami: „Priatelia a učeníci môjho Syna a Boha, nekazte moju radosť sklúčenosťou a slzami, len pochovajte moje telo.“ Potom si ľahla na posteľ a apoštoli ju obkolesili. Na ikone vidíme, ako z oboch strán postele stoja smútiaci apoštoli. Apoštol Peter obyčajne s kadidlom v rukách alebo s kľúčmi - jemu príznačným symbolom. Apoštol Pavol stojí pri nohách Bohorodičky, ktoré môže bozkať. Apoštol Ján stojí pri hlave, ako keby očakával jej posledné slová. Okolo apoštolov môžu stáť vynikajúci kresťanskí spisovatelia ako Dionýz Areopagita, Jerotej Aténsky, Timotej, ktorí držia v rukách knihy. Môžu tam byť aj spisovatelia, ktorí zložili oslavné piesne, venované Matke Božej, ako sv. Ján Damaský či sv. Teodor Studita. Oni držia v rukách otvorené zvitky popísané svojimi piesňami na oslavu Bohorodičky. Tiež sú tam

niekedy zoskupení aj jeruzalemskí kresťania, ktorí rôznymi gestami a mimikou vyjadrujú smútok.

Okolo tretej hodiny zahrmelo a začal fúkať jemný, ale ostrý voňavý vietor. Znenazdajky sa objavil Christos obkolesený anjelmi: cherubínmi, serafínmi, silami, mocnosťami, a prestolnými. Christos vošiel do domu s archanjelmi Michalom a Gabrielom. Keď Ho Bohorodička uvidela, začala Ho oslavovať slovami: „Do tvojich rúk odovzdávam svojho ducha, aj telo svoje.“ Centrálny motív kompozície predstavuje Matka Božia na lôžku, vedľa ktorej stojí Isus Christos v mandorle. V Jeho rukách je symbolicky znázornená duša Presvätej Bohorodičky, rozžiarená svätosťou a čistotou v podobe malého dieťaťa v plienkach. Christa obkolesujú anjeli-diakoni, z ktorých jeden môže prichádzať ku Christovi, ako keby chcel od Neho prevziať dušu Bohorodičky. Anjeli sú namalovaní tzv. monochromnou farbou, to znamená v jednom farebnom odtieni, ktorý sa líši iba svetlom-jasom. Na niektorých ikonách môžeme vidieť, ako anjeli dotvárajú vrchný diel Christovej mandorly, čím sa ukazuje to, že prišiel z Neba. Svedčí o tom aj farba anjelov, ktorí zvyknú mať odtieň nebeskej modrej. Dôkazom toho, že prišli z Neba, sú aj otvorené vráta – nebeské dvere v hornej časti ikony. V niektorých variantach ikony sú v tých otvorených dverách namalovaní anjeli, ktorí očakávajú dušu Presvätej Bohorodičky.

Potom apoštolí položili jej telo do hrobu a tri dni neustále držali pri jej hrobe stráž. Po troch dňoch prichádza apoštol Tomáš, ktorý nebol prítomný a žiada si vidieť telo Presvätej Bohorodičky, no nachádzajú prázdny hrob. Na základe tejto udalosti je niekedy v hornej časti ikony

doplnený aj výjav z toho, ako Bohorodička dáva svoj pojas apoštolovi Tomášovi ako dôkaz ich stretnutia, ktoré sa malo uskutočniť už po samotnom usnutí Matky Božej.

Na niektorých ikonách je zobrazený aj príbeh o Židovi Atonijovi, ktorý bol jeden z veľkých nepriateľov kresťanov, a ktorý si zaumienil, že prevráti pohrebné lôžko s telom, a tým poškvrní nielen samotné telo Matky Božej, ale i kresťanské zvyky novozákonnej Cirkvi. V tej chvíli mu anjel s mečom odsekáva ruky-lakte od tela, ktoré sú namalované, ako sa držia postele. Atonij sa čoskoro pokajal a ruky sa mu scelili. V niektorých zobrazeniach ikony Usnutia Presvätej Bohorodičky sú postavy – figúry v rôznych veľkostných proporciách, v závislosti od „postavenia“, významu. Christos je najväčší v porovnaní s apoštolmi či anjelmi, ktorí sú najmenší.

Dve stavby po stranách označujú mesto. Je to mesto Dávidove, známy a slávny Sion, ale tiež môžu symbolizovať dom apoštola Jána, u ktorého Bohorodička prebývala do konca svojho pozemského života.

Spracovala: Ľubomíra Kosová

Zdroj: Episkop niški dr Jovan (Purić), Praznične ikone

Zoran Jovanović, Azbučnik pravoslavno ikonografije i graditeljstva

Milí čitatelia, v marcovom čísle časopisu ISTINA, v našej stálej rubrike, ktorá je venovaná 30. výročiu založenia Bratstva pravoslávnej mládeže, vám prinášame rozhovor s otcom Jánom Zozulákom, za ktorý mu veľmi pekne ďakujeme.

Otázka č. 1: Aké boli vaše začiatky a prvý kontakt s Bratstvom pravoslávnej mládeže?

Pravoslávnu mládež som začal organizovať ešte ako študent Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove roku 1985 spolu s Ivanom Biloruským, Štefanom Šakom a Bohuslavom Seničom. Teraz sme už všetci kňazi.

K prvým mládežníckym aktivitám patrila oslava svätého Nikolaja spojená s rozdávaním darčiekov malým deťom. Neskôr sme pripravovali aj kultúrny program. Ďalšou aktivitou bola oslava medzinárodného dňa žien, na ktorý sme dievčatám kupovali kvety a sladkosti. Raz do roka sme organizovali „misijnú cestu“ po cirkevných obciach a v spolupráci s duchovnými otcami, ktorí nám vychádzali v ústrety, sme nadväzovali kontakty s mladými chlapcami a dievčatami. Následne sme ich pozývali na mládežnícke akcie.

K najkrajším aktivitám patrila výlet do Vysokých alebo Nízkyh Tatier v posledný augustový týždeň, ktorý sme každý rok zakončili účasťou na chrámovom sviatku v Ľutine, kde koncom osemdesiatych rokov 20. storočia prichádzalo okolo 80 – 100 mladých ľudí. Všetci sme boli prítomní na celonočnom bdení a okolo 22:00 hod. sme sa pri vatre nad chrámom zhromažďovali a organizovali duchovné besedy. Potom sme sa všetci spoločne pomodlili modlitby k svätému Prijímaniu a na svätej Liturgii pristúpili k Eucharistii. Medzi mladými ľuďmi to malo veľký ohlas a každý rok ich do Ľutiny prichádzalo viac a viac.

Inicioval som zavedenie mládežníckej kroniky, do ktorej som začal písať prvé články o našich aktivitách, aby sa na nich nezabudlo. Z každej akcie som robil fotografie a lepil ich do kroniky. Dievčatá maľovali krásne farebné ornamenty a takto sme zaznamenávali naše prvé mládežnícke aktivity. Bolo to pekné obdobie, na ktoré stále rád spomínam. Vďaka týmto aktivitám sme začali rozmýšľať o tom, že by bolo dobré vytvoriť oficiálnu organizáciu, ktorá by združovala mladých ľudí z celého Slovenska. Tak vzniklo Bratstvo pravoslávnej mládeže. Po nežnej revolúcii sme na mnohých cirkevných obciach začali zakladať mládežnícke bunky a začiatkom deväťdesiatych rokov 20. storočia došlo k nevídanému rozkvetu pravoslávneho mládežníckeho hnutia na Slovensku. Na sviatok Christovho narodenia v roku 1990 som založil mládežnícku

skupinu v Stropkove, ktorá bola veľmi aktívna a organizovala veľa rôznych podujatí: duchovné stretnutia, letné detské tábory v Krajnej Porúbke, Grécku a Poľsku, výlety pre mládež a deti, besedy, púte a pod. Púť zo Stropkova do Ladomirovej pretrvala dodnes a toho roku sa bude organizovať už jubilejný 30-krát.

Otázka č. 2: Myslíte si, že je dôležité venovať sa, zaujímať sa o mladých ľudí v Cirkvi?

Pracovať s mladými ľuďmi je veľmi dôležité, pretože prostredníctvom mládežníckych aktivít sa mladí ľudia navzájom spoznávajú a nenásilnou formou sa začleňujú do cirkevného spoločenstva, v ktorom spoznávajú ozajstný zmysel života a dokážu sa správne orientovať v súčasnej spoločenskej realite. Zároveň spoznávajú základné pravdy o Trojjedinom Bohu, prebúdza sa v nich záujem o duchovný život a začínajú uplatňovať Evanjelium v praxi.

Otázka č. 3: Zažili ste nejakú zaujímavú, vtipnú udalosť počas práce s mládežou, ktorú si pamätáte dodnes?

Počas dlhých rokov práce s mládežou som zažil veľmi veľa zaujímavých príhod. Spomínam si na letný detský tábor v Ruskej Volovej, kde som bol hlavným vedúcim jedného z turnusov. Prvý deň nastúpili deti do radov podľa oddielov a keď sme sa pomodlili ranné modlitby pred ikonami Isusa Christa a Presvätej Bohorodičky, opýtal som sa ich:

- Chcete mať každé ráno rozcvičku?
- Nie, – skríkli všetci zborovo.

- Dobre, – povedal som im, – ale v tom prípade uzavrieme dohodu.
- Akú? – opýtali sa zvedavo.
- Budete ma počúvať na slovo, – odpovedal som s úsmevom a neveril som, že sa to podarí, pretože tam boli aj nezbedné deti.

Tábor pokračoval na druhý, aj na tretí deň a deti ma naozaj počúvali na slovo. Raz som sa dokonca prechádzal po lúke a sledoval deti, ako si upratujú okolie svojich stanov, pretože sme bodovali čistotu stanov. Mimovoľne som si rukou chytil pišťalku, ktorú som mal zavesenú na krku. Zrazu som zbadal, že deti sa zo všetkých strán rozbehli a zoradili predo mnou podľa oddielov. Prekvapene som na ne hľadel a opýtal sa:

- Prečo ste nastúpili?

Domnievali sa, že ich skúšam, preto mi jedno dievča za všetkých odpovedalo: – Držali ste píšťalku v ruke a mysleli sme si, že idete zapísať, tak sme nastúpili.

Vtedy som si uvedomil, že láskavý prístup k deťom je viac, ako prísnosť. Obdivoval som ich, pretože až do konca týždňa ma skutočne na slovo počúvali. Vedeli, že keď ma budú počúvať, dodržím slovo a ranná rozcvička, ktorú nemali radi, celý týždeň nebude. Tak sa aj stalo.

Otázka č. 4: Máte pre nás, dnešných mládežníkov nejakú radu, nejaký odkaz?

Svedčte svetu o Božom zjavení, ktoré je konkrétne, historické, živé, súčasné, dynamické, osobné a spoločenské. Stretávajte sa čím častejšie, rozprávajte sa o tom, čo vás zaujíma i o tom, čo vás trápi. Nájdite si dobrých duchovníkov, ktorí vás budú bezpečne viesť po ceste spásy. Uzatvárajte manželstvá výlučne s pravoslávnyimi mládežníkmi, ktorí žijú liturgickým životom. Vychovávajú deti v kresťanskom duchu a zapáľte v ich srdiečku oheň lásky k Isusovi Christovi, ktorý je jedinou správnou cestou a životom.

Otec Ján Zozulák

Blahoželanie

V sobotu 15. februára 2020, v deň sviatku Sritenija Hospodňa, bol chirotonizovaný na diakona náš brat v Christu Nikolaj Pružinský. V mene celého Bratstva Ti chceme zaželať veľa zdravia, lásky, vytrvalosti a oddanosti v tejto službe Bohu a ľuďom. Prajeme Tebe i Tvojej manželke Beáte mnoho požehnaných rokov na našej spoločnej ceste. Nech vás Hospod' Boh ochraňuje na mnohaja i blahaja líta!

Pravoslávna rodina

„Veriaca a cnostná žena je cennejšia než ikona nejakej svätej, lebo táto žena je živou ikonou. Deti nachádzajú spásu cez úctu k rodičom, žena cez poslušnosť mužovi, muž cez poslušnosť Bohu. To je osobitný kríž, ktorý si nevyberáme. Nie všetci muži chcú byť hlavou rodiny, no pokojne budte; nie všetky ženy sa chcú pokoriť, no pokoriť sa je potrebné...“

Prep. Paisij Svätohorec

„Matky, ženy - vy ste dnešné myronosice Cirkvi Christovej. Prinášajte Hospodinovi nie vzácne vonné oleje, ale vašu čistú vieru a dobre vychované veriace deti.“

Archimandrita Kleopa (Ilije)

„Je potrebné sa modliť za dieťa od narodenia a ešte pred ním. Nie je dobré, aby modlitebné prosby boli len za zdravie, materiálne blahá a úspechy v tomto živote. Majú byť v prvom rade za spásu duší, lebo nevieme, akou cestou Hospodin povedie naše dieťa k tomuto cieľu. Sv. Ján Zlatoústý píše: „Kto pozemské uprednostňuje pred duchovným, ten stratí jedno i druhé; no ten, kto sa usiluje o nebeské, dostane i pozemské.“ Ako hovorí Hospodin: „Hľadajte najprv Božie Kráľovstvo a všetko ostatné sa vám pridá.“ (Mt. 6,33)... Manželstvo – to nie je priestor, kde človek žije bez chýb. Je to priestor, v ktorom ľudia jeden druhému odpúšťajú chyby.“

Prot. Alexij Uminskij

„Hlava rodiny (muž) nemusí utierať prach, umývať riad či dlážku - to nie je povinný. No keď ľúbi svoju ženu a vidí, že to nezvláda, je chorá, môže to urobiť. To isté sa týka i ženy... Múdra žena, i keď zarába viac ako muž, nikdy ho v tomto nebude pokorovať a nebude sa uchádzať o rolu hlavy rodiny. Milujúca manželka vie, kde je jej miesto.“

Archimandrita Georgij Šestun

„Existuje vzájomná láska - manželov, rodičov k deťom, k ľuďom hodným našej lásky. Akákoľvek láska je požehnaním - i táto počiatková nižšia forma lásky, lebo od manželskej lásky, cestou učenia sa v nej posúvame do oveľa väčšej lásky - ku všetkým ľuďom: nešťastným, trpiacim... Od nej sa vyzdvihujeme na tretí stupeň lásky - Božskej, lásky k samotnému Bohu. Vidíte, pokiaľ ľudia nedosiahnu lásku ku všetkým, lásku Božskú, malý význam má láska iba k blíznym.“

Svätiteľ Lukáš (Vojeno-Jasenovský)

„Akokoľvek skromný, malý by bol dom, v ktorom žijete, pre každého člena rodiny by mal byť najdrahším miestom na zemi. Má byť naplnený takou láskou, šťastím, že kdekoľvek by človek prebýval i hocikolko rokov, jeho srdce bude vždy priťahovať rodný dom. Vo všetkých skúškach a nešťastiach je rodný dom útočiskom pre dušu.“

Z denníka sv. cárovnej Alexandry

Spracovala: Eva Kahancová

Láska a manželstvo

Vstúpiť do manželstva z lásky je z princípu nemožné, pretože láska sa rodí iba v manželstve, až po sobáši a prejavuje sa naplno po dlhých rokoch. Keď zasejeme semienko jablone, neprídeme hneď o mesiac zbierať úrodu, no najprv sa niekoľko rokov staráme o mladý strom a až potom očakávame jeho plody. Plody lásky sa tiež neobjavia hneď, pretože duša človeka je omnoho zložitejšia ako rastlina. A nie každý strom sa dočká svojich prvých plodov, mnohé z nich zahynú. V súčasnosti sa rozpadá 60% rodín skôr, ako prinesú akékoľvek plody, teda okrem opustených detí a polámaných duší.

K čomu môžeme prirovnať rodinu? Predstavme si dva kamene – ostré a tvrdé. Kým sa navzájom nedotýkajú, je zdá sa všetko v poriadku, navzájom si neprekážajú. Ale skús ich oba vložiť do vrecúška a zatras ním dlho a silno. Existujú len dve možnosti, ako to skončí: buď sa kamene začnú navzájom otesávať, a tým pádom si už navzájom neublížia, alebo sa nebudú chcieť zbaviť svojich ostrých hrán, a potom sa vrecúško roztrhne a kamene z neho vypadnú. Vrecúško predstavuje rodinu.

Buď sa partneri vlastným sebazaprením navzájom prispôsobujú, alebo sa rozchádzajú nahnevani jeden na druhého.

Obrovské množstvo rodín sa rozpadá už po 2 – 3 rokoch manželstva. Človek, ktorý sa rozvádza, hovorí: „Akú hašterivú ženu (muža) som si zobral(a)! A hovorila, že ma ľúbi! Ako som sa len mohol s ňou oženit!“ A nechápe chudák, že to láska ešte ani neprišla, bola to len zaľúbenosť. Za lásku ešte bolo potrebné bojovať. Jednoducho, nikto z partnerov sa nechcel zbaviť svojich ostrých hrán. Takýto muž sa opäť žení a v ďalšom manželstve sa opakuje to isté, čo bolo v prvom. Svojimi „pichliačmi“ bodá novú manželku, ktorú to zlostí, a tiež na oplátku svojho manžela pichá vlastnými „pichliačmi“. A muž si naivne myslí, že si opäť zobral zlú ženu, ale svoje nedostatky nevidí.

Avšak to najkrajšie prichádza až po 10 – 15 rokoch. Počiatočné prispôbovanie sa počas prvých troch rokov ešte nie je vrchol spojenia, ktoré môže vzniknúť. Hoci, mnohé páry na tejto úrovni zostávajú. Prial by som si, aby ste nezabúdali na to najpodstatnejšie v manželstve a láske: a budú jedno telo. Ak budú manželia statočne zdolávať všetky prekážky a dôstojne znášať všetky ťažkosti rodinného života, o 10 – 15 rokov sa tieto dva hladké kamene zlejú do jedného, nikým a ničím nedeliteľného kameňa.

Zdroj: <https://azbyka.ru/odin-raz-na-vsuyu-zhizn#n3>

Spracovala: Jana Kapralová

O VEČKA 3

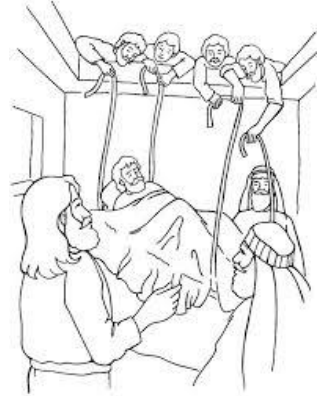
SAMARITÁNKA

UZDRAVENIE
OCHRNUITÉHO

ISUS UZDRAVUJE OCHRNUITÉHO

Jedného dňa učil Isus ľuď zhromaždených v miestnosti. Zástup bol taký veľký, že tam nebolo miesto ani na státie. Akísi muži odrazu priniesli na nosidlách muža, ktorý nemohol chodiť. Bolo tam však toľko ľudí, že sa nemohli dostať k Isusovi.

Vtedy vyniesli ochrnutého hore na strechu. Odstránili škridly a spustili muža k Isusovým nohám. Keď Isus videl ich vieru, povedal ochrnutému mužovi: „Priateľ môj, odpúšťajú sa ti hriechy.“ Keď ho však začuli farizeji, hneď sa rozhorčili: „Len Boh môže odpúšťať hriechy.“ Isus im povedal: „Čo je ľahšie? Povedať: ‚Odpúšťajú sa ti hriechy!‘ alebo povedať: ‚Vstaň a choď!‘? Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má na zemi moc odpúšťať hriechy, hovorím ti: Vstaň, vezmi si lôžko a choď domov!“ A ochrnutý muž pred ich očami vstal, vzal si lôžko a odišiel domov chváliac Boha.

SAMARITÁNKA

Samaritánka bola žena, ktorú Isus stretol pri Jakubovej studni, keď prechádzal so svojimi učeníkmi cez Samáriu. Keď od nej prosil vodu, povedala mu, že je Samaritánka a Židia sa so Samaritánmi ani nerozprávajú. Isus jej povedal: „Keby si vedela, kto som, prosila by si ma o živú vodu. Voda, ktorú ja dávam ľuďom, ich vedie do večného života. Kto sa z nej napije, nebude viac smädný.“ „Viem, že príde Mesiáš, zvaný Christos,“ povedala Samaritánka. „Ja som to, čo sa s tebou zhováram.“

Žena odložila svoj džbán a ponáhľala sa do mesta povedať všetkým o Isusovi. Vtedy veľa Samaritánov uverilo, že Isus je Spasiteľ sveta.

Učíme sa cirkevnoslovanský jazyk (CYRILIKU)

С, с Ц, ц

С с

Ц ц

SLOVNÍČEK

SLOVO	VÝSLOVNOSŤ	VÝZNAM
царіца	caríca	kráľovná, cárovná
цáрь	cár(mäkký znak)	kráľ, cisár, cár
цвѣтъ	cvít	kvet
цѣрковь	cérkov(mäkký znak)	chrám, cirkev
цѣлѣбникъ	cilébnik	doktor, liečiteľ
цѣломудрый	cilomúdryj	panenský, čistý, nevinný

Úlohy pre škôlkarov

- Isus uzdravoval mnohých chorých. Slepých, hluchých, ochrnutých, nemých, posadnutých ... Čo mohli títo ľudia robiť, keď ich Isus uzdravil? Spoj čiarou.

SLEPÍ

HLUCHÍ

OCHRNUŤÍ

NEMÍ

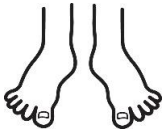

chodia

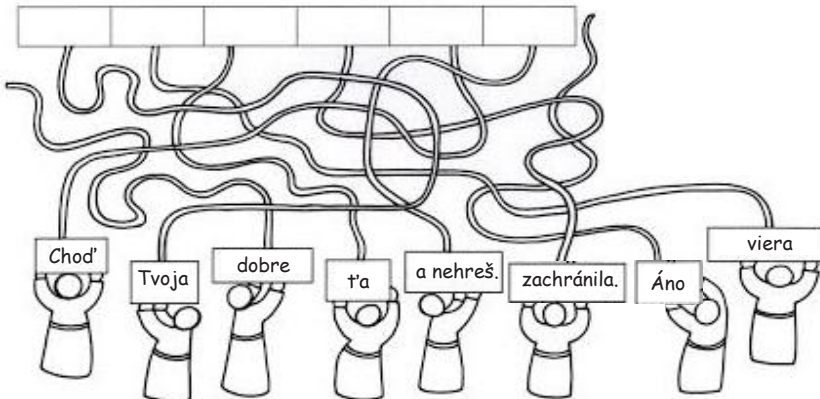
vidia

hovorí

počujú

- Keď Isus liečil ľudí, hovoril im ... Doplň slová v správnom poradí.

➤ Pomôž žene Samaritánke nájsť cestu k Isusovi.

Ona v ňom spoznala Spasiteľa sveta
a hlásala o ňom celý svoj život.

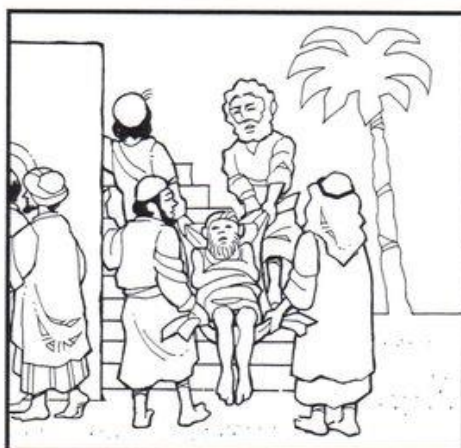
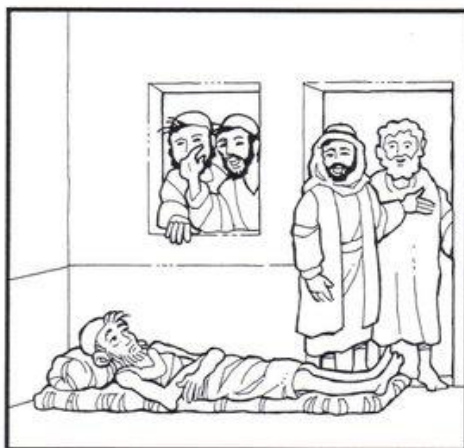

➤ Dokresli obrázok Jakobovej studne pomocou čísiel a vyfarbi ho.

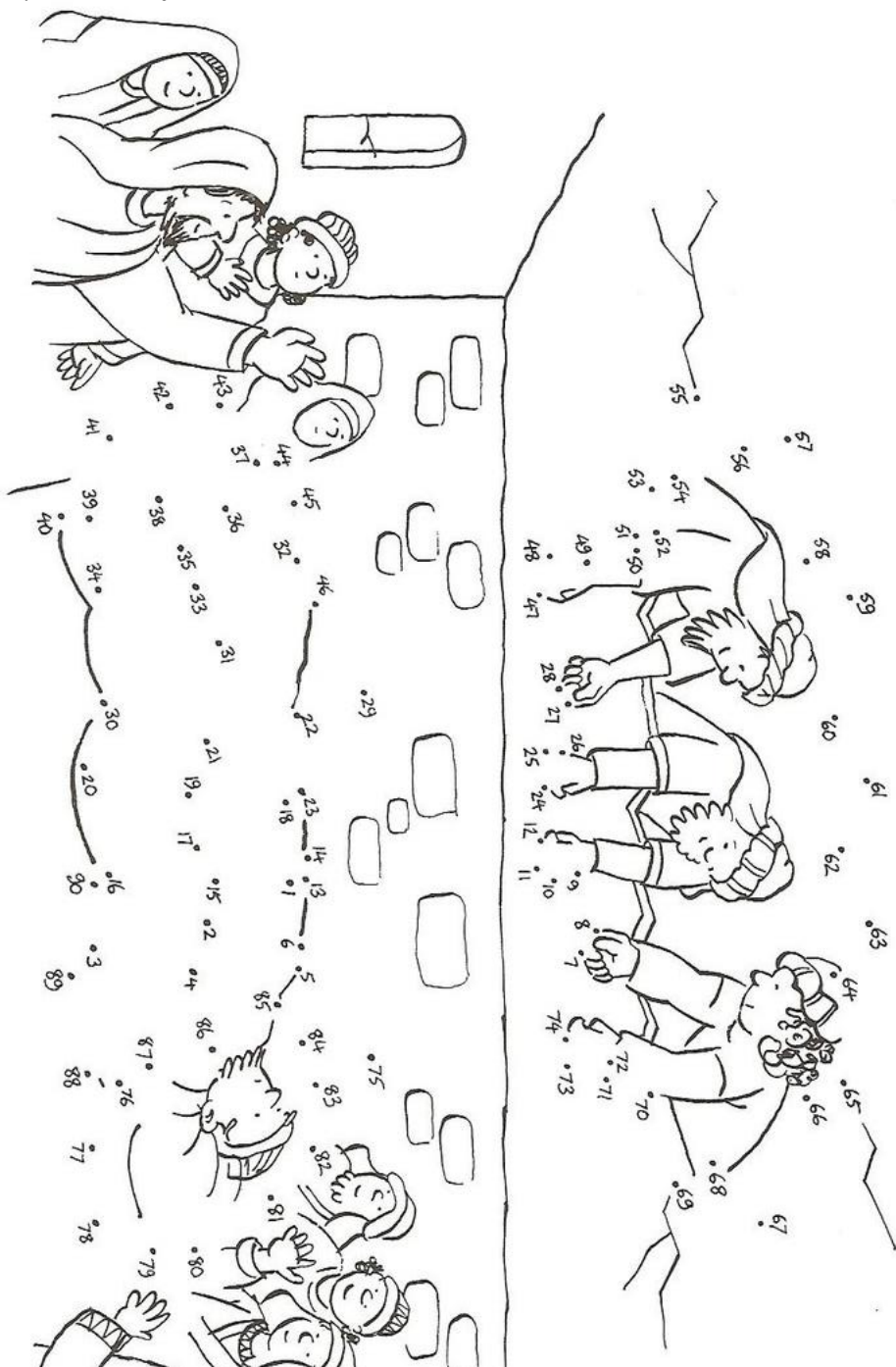

Úlohy pre školákov

- Prezri si obrázky a očísľuj ich v správnom poradí.

➤ Ako pomohol Isus ochrnutému mužovi?
Odpoveď nájdeš v Biblii (Lk 5: 17-26).

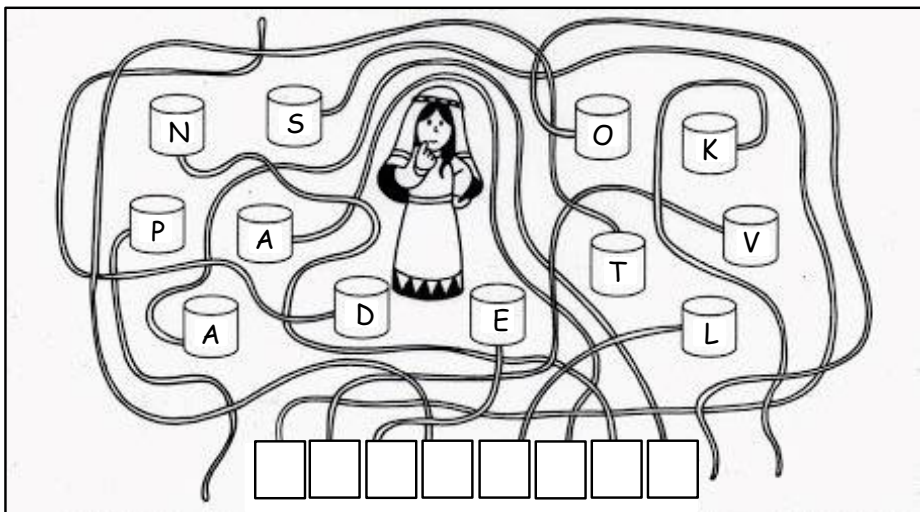

- Čo znamenajú slová Isusa Christa? Vyfarbi obrázok.

*Kto sa napije
z vody, ktorú mu
Ja dám, nebude
viac smädný.*

- Samaritánka, ktorá sa rozprávala pri Jakubovej studni s Isusom, sa nazývala Fotina. Uverila v Christa a smelo odišla kázať Božie slovo aj so svojimi dvoma synmi. Ako sa meno Fotina prekladá do slovenčiny? Dopln píšmená a dozvieš sa to.

pripravila diakonisa Natália

Pravoslávne zázraky blaženého Augustína

Kto chce poznať správne odpovede, musí sa vedieť správne pýtať. Otázky a odpovede sú spojené komunikačným káblom, ktorý nožnice hlúposti poľahky prestrihnu. Keď Pilát položil Christovi otázku, čo je pravda, Hospodin mlčal. *Non quid sed quis*¹. Pravda je v ortodoxnej tradícii Bohoľudskou osobou, nie pocitom, ktorý sa topí rýchlo ako sneh. Vločka je krásna iba chvíľu. Stačí na ňu dýchnuť a zmizne. A zostane po nej zvláštny, smutný chlad.

Dá sa múdrosť chytiť do rúk? Od čias Christa je veľmi konkrétna². Múdrosť sa dá ochutnať. Môžeme ju zakúsiť, dotknúť sa jej. Sama Eucharistia je matéria, ktorá má chuť a vôňu³. Genetickú príbuznosť medzi latinskými slovami *sapor* (chuť) a *sapientia* (múdrosť) si všimol už Dante. Antická myšlienková pôda bola horúcim pieskom, ktorý sa lepil na nohy cirkevným otcom. Ich stopy nasledujeme ako mapu vedúcu do cieľa. Dnes si posvietime na stopy blaženého Aurelia Augustina, biskupa mesta Hippo Regius⁴ z 5. storočia a večného „ochutnávača“ Múdrosti.

Otec Nektarios Mulatsiotis z gréckeho monastiera sv. Augustína z Hippo a sv. Serafima Sarovského (áno, je zasvätený obidvom!) neďaleko dedinky Trikorfo v strednom Grécku zhromaždil svedectvá o zázrakoch tohto latinského otca zo severnej Afriky medzi pravoslávnym obyvateľstvom. Prinášame vám niektoré z nich.

Dá sa vymotať z lepkavej pavučiny závislosti? 23 ročný drogový závislý Grék, ktorý nechcel zverejniť svoju identitu, o tom vie svoje. Burina vášne obrástla jeho srdce. Po modlitbách a slzách sa mu

1 Nie čo, ale kto.

2 Pár zdravých kvapiek z lekárnicky pôvodu slov. Etymológovia vidia v „konkrétosti“ zloženinu tvarov *con* (forma predložky *s*) a *cerno* (rozoznávam, jasne pozorujem, vnímam očami). Tak vzniklo sloveso *concernere*, vďaka ktorému máme v slovenčine adjektívum konkrétny. Konkrétne je to, čo vidím pred sebou a môžem sa toho dotknúť (ako neveriaci Tomáš Christových rán). Pravda sa Pilátovi dávala do očí – a predsa ju nevidel.

3 Pričasten *Gustate et videte* (cirkevná slovančina má *Vkusite i vidite*) nás učí, že naše zmysly sú okná duše. Latinská verzia žalmu zdôrazňuje chuť do jedla, pretože *gustus* (a z neho odvodené verbum *gustare*) čiastočne zodpovedá slovenskému pojmu apetít.

4 Kto si chce pozrieť ruiny antického Hippa, nech zájde do alžírkej Annaby. Černosi, ťavy, púšť. Africký kontinent si aj školáci spájajú s východom. Francúzsky katolícky románopisec a esejista Louis Bertrand, autor beletrizovanej prechádzky životom sv. Augustína, nás upozorňuje, že v severnej Afrike je „všetko latinské, len my to už nepocitujeme ako také.“ Treba vedieť, že Bertrandovo brko nasiaklo politickým atramentom. Dôraz na latinskú minulosť mu poslužil na lepšie presadzovanie mocenských pozícií Francúzska v koloniálnej Afrike.

jedného dňa zjavil neznámy svätý s otázkou, ako mu môže pomôcť. Mladík odvetil, že chce skončiť s drogami. „*Môj dom je v Trikorfo*“, povedal svätý, „*chod' tam a budeš v poriadku.*“ Chlapec poslušol a vybral sa do dedin-

ského monastiera. Ten je známy jednou z najväčších zvoníc v pravoslávnom svete, ktorá skrýva 400 klepadiel⁵ a 62 zvonov. Keď sa mladík priblížil k ikonostas, po chrbte mu prebehol mráz. „*To je on!*“ V bradatej tvári s tonzúrou spoznal rodáka z rímskeho mesta Tagaste, ktorého „drogou“ bola astrológia a manichejská heréza⁶. Intelektuálne drogy dokážu narobiť veľa škôd. Augustín sa aj po konverzii na Pravoslávie dlho vyrovnával s démonmi mladosti. *Doctor gratiae*⁷ viedol polemiku s manichejcami, čo pre neho v praxi znamenalo dialóg s vlastným zraneným vnútrom... Proroctvo zo zjavenia sa naplnilo. Mladý muž je dnes úplne čistý a drogy oblúkom obchádza.

Pani Vissarii z Lefkady ležal na srdci osud jej syna Panagiotisa, ktorý v roku 1994 prichystal svojim blízkym krutý vianočný darček. Na sviatky Narodenia Pána si zbalil kufre a bezdôvodne opustil manželku s tromi deťmi. Vissaria padla na kolena a modlila sa k Augustínovi a jeho matke Monike⁸. O dva mesiace sa márnotravný syn vrátil do rodinného hniezda v duchu pokánia. Svätý Augustín vedel, čo to znamená, keď matka prelieva slzy za dieťa. Mamine prosby mu vydláždili cestu do Cirkvi. V roku 387 prijal krst z rúk milánskeho biskupa Ambrosia.

Viete si predstaviť, že úsmev by bol vo vašom živote tabu? Pani Aspasia Volga trpela ťažkou paralýzou čeluste. 18 rokov nemohla jesť a mimika jej tváre bola vyradená z prevádzky. Jedného dňa sa dívala na televízny program o monastieri sv. Augustína a sv. Serafima Sarovského a začala sa modliť k hipponskému vladykovi, aby ju vyliečil. Po tom, čo na ľavom líci urobila znamenie kríža, sa jej stav

5 Podľa materiálu, z ktorého je klepadlo zhotovené, subtilna gréčtina rozlišuje *talandon* (drevená klopačka) a *simandron* / *semantron* (kovové klepadlo). Moderné západné jazyky len ťažko hľadajú to správne verbálne rúcho, ktorým by odeli termíny z byzantského obradu. Názvy *simandron* / *semantron* / *semanterion* tak prischli aj dreveným, aj metalickým klepadlám.

6 Manichejstvo sa hlásilo k odkazu perzského proroka Máního. Dualistické učenie tejto sekty však recyklovalo kresťanské, židovské i špecificky východné prvky do filozofického „koktejlu“, ktorý mnohým hľadajúcim dušiam veľmi chutil práve vďaka množstvu duchovných „ingrediencií“. Aj v najchutnejšom nápoji môže číhať jed. Pamätajme na to.

7 Doktor milosti

8 Augustinus bol synom pohanského otca a kresťanky. Miloval mytológiu. Živou pamiatkou na neresti rímskych miest bol jeho syn Adeodatus. Splodil ho vo voľnom zväzku s istou pohankou. Aj on sa neskôr stal kresťanom. Na cestu mu svietilo meno, ktoré je jazykovým dvojčatom gréckeho Theodosios. *A Deo datus* v latinčine doslova znamená darovaný od Boha.

okamžite zlepšil. Po ochrnutí nebolo ani stopy. Vieme, že Augustín bol človekom slova – a slová vychádzajú (okrem srdca) z úst. Očarený grécko-rímskou kultúrou, rétorikou, umením a právom, mu jazyk Biblie pripadal chudobný. Duch Svätý však znásobil a rozšíril jeho intelektuálne dary. Po Augustínovi nám preto zostala celá knižnica cenných spisov.⁹

Tvár Kelaidi Aggeliki bolo na monastier-ských liturgiách vídať často. Vzdelanú ženu, aktívnu vo verejnom živote, tajne priťahovalo mníšstvo a osobnosť Serafima Sarovského, ktorého veľmi ctila. Pri návšteve chrámu vždy pobozkala ikonu sv. Serafima, ale k tej Augustínovej sa ani nepriblížila. Schúlila sa pod paplón a na viečka jej sadol sen. Kelaidi videla samu seba, ako kráča do monastiera. Cestu jej skrížila mužská postava: „Prečo chodievaš do môjho domu a neuctievaš ma?“ „Kto ste?“ „Svätý Augustín.“ odpovedal svätec a zmizol. Filmový strih, taký typický pre naše snenie. Žena sa ocitla v interiéri chrámu a spoznala, že podobizeň na ikone patrí človeku, s ktorým práve hovorila. Odteraz sa pri vstupe do Božieho domu nezabudne privítať s oboma svätcami.

Západná mentalita je (aj pod vplyvom latinčiny, ktorá je veľmi vizuálnym jazykom) mentalitou obrazu. Pod omofof Antiochijského patriarchátu patrí cirkevná obec pri chráme sv. Augustína v Denveri v americkom štáte Colorado. Chrámom sa rozlieha angličina a latinčina, slúži sa tu podľa starorímskeho obradu. Živý obraz Pravoslávia na Západe. Názor, podľa ktorého je Augustínova ortodoxia *res dubitanda*¹⁰ sa, žiaľ, zrodil najmä z nedostatku poznania latinského pojmoslovného aparátu, ktorý Augustín v skutočnosti „opravoslávnil“ v boji s herézami.

Spracovala: Mgr. Lucia Laudoni, PhD.

Zdroje:

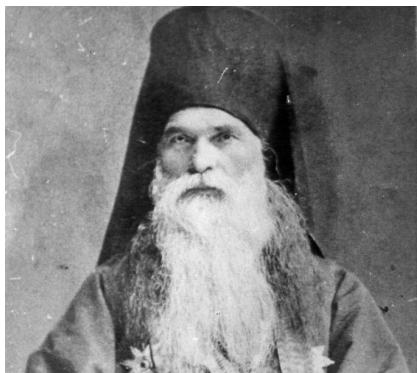
Miracoli moderni di sant'Agostino di Ippona. In: <<http://luceortodosamarcomanni.no.blogspot.com/2019/05/miracoli-moderni-di-santagostino-di.html>>

Papademetriou, George C., Rev. Dr.: *Saint Augustine in the Greek Orthodox Tradition.* In: <<https://www.goarch.org/-/saint-augustine-greek-orthodox-tradition>>

9 Vyznania (*Confessiones*) sú viac, ako biografiou – sú Augustínovým testamentom a dôkazom, že človek je *capax Dei*. Máme „kapacitu“ prijať do seba Boha. *De civitate Dei* (O Božej obci) je hľadaním nádeje v časoch, keď sa pod tlakom barbarov rúcali staré poriadky. Aj nám sa často zdá, že žijeme v neistej dobe, kedy staré dobro neplatí a nové zlo sa ešte nestihlo ujať žezla. Dovoľme to?

10 Vec, o ktorej treba pochybovať. Časť pravoslávnych autorít vidí v Augustínovi zárodok heterodoxných učení, ktoré vyrástli na Západe o niekoľko storočí neskôr. Americký Grék otec George D. Papademetriou v článku *Saint Augustine in the Greek Orthodox Tradition* cituje sv. Fótia. Veľký grécky bibliograf 9. storočia bil na poplach, že Augustínove spisy boli skreslené. Najmä karolínski a germánski učenci radi upravovali patristické texty podľa svojho gusta.

Svätiteľ Gurij Karpov, arcibiskup tauriský 17. marec. / 30. marec

Náš otec medzi svätými Gurij (Karpov), tiež Gurias z Tavryie, bol arcibiskupom Tauryie a Simferopola počas druhej polovice 19. storočia. Bol učencom a misionárom v Číne, viedol štrnástu ruskú misiu v Pekingu.

Grigory Platonovič Karpov sa narodil v roku 1814 v ruskom meste Saratov. Jeho otec bol kňaz. V roku 1837 absolvoval Saratovský teologický seminár, potom vstúpil do Petrohradskej teologickej akadémie. Počas štúdia na akadémii bol 12. júla 1838 postrihnutý za monacha a prijal meno Gurij. Nasledujúci mesiac (4. augusta) bol vysvätený na hypodiakona, o rok neskôr (20. novembra 1829) na jeromonacha. V roku 1839 ukončil štúdium na Petrohradskej akadémii s titulom kandidát teológie. Po ukončení štúdia bol otec Gurij 23. decembra 1839 vymenovaný za člena ruskej pravoslávnej misie v Pekingu.

Toto menovanie dekrétom Svätej synody položilo začiatok dvadsaťročného vzťahu s misiou v Číne, vzťahom, ktoré ho privedli k prekladu evanjelií, liturgických a iných kníh do čínštiny. V roku 1851 bol znovu pridelený späť do Ruska. 21. februára 1851 bol otec Gurij povýšený na hodnosť archimandritu. 12. októbra 1851 bol vymenovaný za inšpektora Alexander Religious School. 17. augusta 1855 získal titul magistra teológie. 25. augusta 1856 sa vrátil do Pekingu, tentoraz ako vodca štrnástej misie v Číne.

Počas tohto obdobia pôsobenia v Pekingu otec Gurij pokračoval vo svojom úsilí o preklad teologických diel Pravoslávnej cirkvi do čínštiny a založil vedecký základ pre svojich nástupcov. Zvládol čínsky jazyk, ovládal reč a písanie. Medzi jeho diela patrilo preklad Nového zákona v dvoch zväzkoch, Žaltár a zväzky zaoberajúce sa pravoslávnymi bohoslužbami a cirkevnou históriou. Okrem svojej vedeckej práce sa podieľal aj na tvorbe tradičných ruských pecí na zabránenie chladného pekingského počasia a organizoval Albáncov v rámci misie v pekingskom zbore. Jeho služba v Číne skončila v roku 1864. 13. septembra 1865 prišiel do Siminovského kláštora v Moskve. 26. januára 1866 sa stal kňazom ruského veľvyslanectva v Ríme - Taliansku. 5. júla 1866 bol archimandrita Gurij vysvätený ako biskup z Cheboksary, vikár kazanskej diecézy.

15. decembra 1867 bol umiestnený ako biskup z Taurisu a Simferopolu v južnom Rusku. Ako vládnucci biskup sa venoval svojej eparchii. Snažil sa zlepšiť vzdelávanie svojej eparchie, otvoril teologický seminár a dve náboženské školy, jednu pre mužov a druhú pre ženy. V dôsledku jeho úsilia v diecéze sa v roku 1876 stal čestným členom Cirkevnej spoločnosti a Kyjevskej teologickej akadémie. 21. apríla 1881 bol archimandrita Gurij povýšený na hodnosť arcibiskupa. Zomrel 17. marca 1882 v Simferopole. Stal sa jedným z najpamätnejších biskupov Ruskej pravoslávnej cirkvi.

Dňa 18. apríla 2008 Svätá synoda Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi, ktorej predsedal jeho blaženosť Vladimír, metropolita Kyjeva a celej Ukrajiny, prijala rozhodnutie, ktorým sa do zoznamu svätých pridalo meno arcibiskupa Gurija (Karpova) z Taurisu a Simferopolu. Jeho oslávenie sa konalo v Chráme sv. Petra a Pavla v Simferopole. Ukrajinská pravoslávna cirkev ho kanonizovala v roku 2008.

Svätý mučeník Teodor Byzantský 17. február / 2. marec

Svätý Teodor sa narodil v roku 1774 v dedine neďaleko Konštantínopolu a pracoval ako učeň u kresťanského umelca v paláci sultána Mahmuda. Bol vychovaný v zbožnosti a láske k Svätému Písmu, ale klamlivé pokušenie radostí a rozkoší ho prinútilo odmietnuť Christa a obrátiť sa k islamu. Po troch rokoch jeho veselého telesného života na dvore sultána začal hrozný mor kosiť ľudí všetkých tried, vrátane sprievodu vládcov. To prinútilo Teodora pochopiť celý fantóm svetských pôžitkov. Vtedy si prezliekol šaty, utiekol z paláca a po zmierení s Cirkvou sa usadil na Chiose a začal žiť pod vedením duchovného učiteľa.

Pravidelná spoveď, prijímanie svätých Tajín a čítanie o skutkoch novomučeníkov, najmä o sv. Polydorovi, ho priviedli k rozhodnutiu upevniť pokánie preliatím svojej krvi za Hospoda. Veľké bolo pokušenie opustiť toto sväté rozhodnutie. Teodor ho s veľkými ťažkosťami porazil na ostrove Lesbos v spoločnosti brata, ktorý sa vyznačoval zvláštnou horlivosťou v zbožnosti, ktorá kedysi pomohla sv. Polydorovi. Oblečený v

moslimských šatách sa vo štvrtok prvého pôstneho týždňa objavil pred sudcom a odvážne oznámil svoju premenu a posliapal svoj vlastný zelený turban.

Najprv bol sudca prekvapený, pomýlil si kresťana s pomäteným, uvrhol ho do väzenia, do železných okov a dovolil strážcom, aby ho mučili bičmi a urážali ho. Nasledujúci deň po novom výsluchu bol vrátený do väzenia, kde dostal tristo kopancov do nôh. Dvere väznice zostali otvorené, aby ktokoľvek mohol vstúpiť do väzenia a ublížiť mu. Do kazemátu prišlo asi pätnásť moslimov. Svätý Teodor pretrpel bitie bez reptania, opakujúc iba oslabujúcim hlasom: „Som kresťan!“ Jeho spánky boli stlačené medzi dve tehly takou silou, že jeho oči vyskočili z jamiek. Svätý nahlas volal o pomoc zhora - potom ho Turci udreli paličkou na pery, zlomili mu zuby a nechali ho napoly mŕtveho.

Mladý kresťan Georgij, ktorý čítal príbehy o podviihoch starodávnych mučeníkov, sa dobrovoľne predal úradom, takže keď bol vo väzení, nasledoval podvihy Teodora. Keď Turci vypočúvali svätého a mučili, Georgij bol nablízku, pobožkal jeho nohy a podporil ho slovami. Nakoniec bol vynešený rozsudok smrti, popravcovia chytili Teodora za putá, zbili a vzali na miesto popravy. Vyznávajúc naposledy Christa, bol obesený, ale lano sa pretrhlo a Teodor padol na kolená. V roku 1795 ho obesili opäť - a vtedy dostal vytúžený mučenícky veniec. Tri dni sa k telu svätého hrnuli kresťania zo všetkých končín, odrezali kúsočky jeho oblečenia i máčali sa krvou, ktorá neustále prúdila z jeho rán. Mnohí boli vtedy uzdravení. Teodor bol pochovaný s vyznamenaním. Je uctievaný ako jeden z patrónov ostrova Lesbos.

Zdroj: <http://www.pravoslavie.ru/>
<https://orthodoxwiki.org/>

Dvojstránku spracovala: Zuzana Sadilková

Svätá Matrona Moskovská: „Prichádzajte ku mne ako k živej“

Deti sa modlia za svojich rodičov a rodičia za svoje deti. V rodine Kareckých bolo narodenie oboch dcér skutočným zázrakom. Narodili sa aj napriek rôznym diagnózam a prognózam lekárov. „S manželom sme veľmi chceli deti, no nedarilo sa nám. Dlhो som sa liečila. 7 rokov som žila s myšlienkou, že veľmi chcem dieťa,“ hovorí Júlia Kareckaja. „Mama, priatelia, otec, všetci ma podporovali, upokojovali, snažili sa rozptýliť ma...“

Júlia navštevovala ambulancie lekárov dlhých 7 rokov. Každé jej tehotenstvo sa končilo potratom. Diagnóza sa opakovala stále tá istá. Jej nemocničná karta bola stále hrubšia, no nádej na rodičovstvo bola stále menšia. Jedného dňa navrhla mama Júlii radikálne riešenie. „Keď som videla, že už úplne stráca nádej a nemohla som jej nijako pomôcť, spomenula som si na Matronu.“ K ostatkom sv. Matrony prišla celá rodina - Júlia, jej mama a muž Oleg. Verili, že keď sa budú všetci úprimne modliť, svätá im určite pomôže. „Kým sme stáli v rade k ostatkom sv. Matrony, Júlii sa slzy liali po tvári potokom,“ spomína jej mama. „Ja som tiež veľmi silno plakala.“ „Pamätám si to, ako obe plakali. Nemôžem povedať, že som v to úplne veril. Pripúšťal som, že sa to môže stať, no musel som ich podržať na tejto ťažkej ceste,“ spomína Oleg, manžel Júlie.

V zázrak Júlia veľmi neverila. Aby sa odreagovala od zlých myšlienok, odcestovala si oddýchnuť k moru. Už počas cesty cítila, že niečo nie je v poriadku.

„Keď sme prileteli do Moskvy, necítila som sa veľmi dobre. Išla som k lekárovi a ten mi v údive povedal, že som už 5 týždňov tehotná.“ Spolu s tehotenstvom prišiel strach, že znovu príde nešťastie a potrat. Lekári nevedeli, ako riešiť takúto situáciu, ku ktorej ne-

malo dôjsť. Júlia sa modlila každý deň. Tentokrát sa všetko skončilo dobre. Svetlo sveta uzrela Taisija. „Taisija je Matronuškinu dieťa. Každý rok s ňou chodíme k jej ostatkom a ďakujeme za ňu Matronuške,“ hovorí mama Júlie.

Júlia vždy snívala o dvoch deťoch. Keď jej dcéra trochu podrástla, začali uvažovať o druhom bábätku. Všetko sa začalo od začiatku – lekári, ambulancie, strašné diagnózy, slzy. Júlia si povedala, že musí byť vďačná za to, čo už má. Po modlitbe sa a zabudla na svoj sen. Ráno išli s dcérou do škôlky a ona jej hovorí: „Mami, snívalo sa mi, že som mala sestričku. Prečo nemám sestričku?“ Vždy si želala mať sestru. Hovorím jej: „Vieš, stáva sa to. V niektorých rodinách majú viac detí, my máme zatiaľ len teba.“ Povedala mi: „Mami, poďme do cerkvi, poprosím Matronušku, aby mi dala sestru.“ Matrona aj tento raz odpovedala na ich modlitby. „O mesiac som zistila, že som tehotná. Bol to pre mňa veľký šok.“

Dnes je Júlia šťastná mama dvoch dcér, pričom každá z nich je skutočný zázrak. Všetkým ženám, ktoré túžia po bábätku, môže dať Júlia jedinu radu: „Je potrebné ísť k Matrone, je potrebné sa modliť, byť trpezlivá a mať vieru.“

Zdroj: https://www.youtube.com/watch?v=WD6XK2_K9ow&t=2596s

Z ruštiny preložila a upravila Martina Paulinová

Hlavná úloha babky

„Prvá a hlavná úloha babičiek je nevmiešavať sa do rodín svojich detí. Jej hlavnou úlohou je byť pomocníčkou. Babky zabudli, že keď ich deti stáli v chráme s vencami – čítali sa nad nimi slová: „Preto muž opustí svojho otca i svoju matku a príčne k svojej žene a budú jedným telom“ (sr. Byt. 2, 24). Od momentu „venčania“ sa u detí začína vlastný život. Aj babky majú mať takisto svoj vlastný život, presnejšie povedané – každý človek má mať vlastný život. Rola babičky je veľmi delikátna. Má byť mierotvorcom, vedieť všetkých stmeliť, zahladiť konfliktné situácie... Babka má byť skrátka modlitebníčkou za celú rodinu. Ale vždy je pre babku najdôležitejším človekom dedko.“

Archimandrita Georgij Šestun

Svätý Kopris - mních, ktorý miloval Boha, ľudí aj zvieratká

Keď sa pýtali otca Koprisa, ako je možné, že je taký pokorný, odpovedal: „Ako nemám byť pokorný, keď aj miesto môjho narodenia ukazuje moju hodnotu?“ Svätý Kopris je jedným z mnohých pokorných svätých. Žiaľ, veľa o ňom nevieme. Útržky z jeho život nám zachoval svätý Nikodém Svätohorec.

Na ich základe prinášame slovenským čitateľom možnosť dozvedieť sa niečo o tomto pozoruhodnom svätom. Zároveň nahliadneme do života mníchov na prelome 5. a 6. storočia. Knižočka je písaná ľahko pre deti. Ilustráciami ju skrášila Alenka Čigášová. Nech svätý Kopris za nás prosí Boha.

Informácie o knihe:

Názov: Svätý Kopris - mních, ktorý miloval Boha, ľudí aj zvieratká

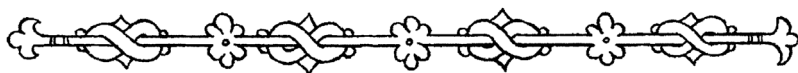
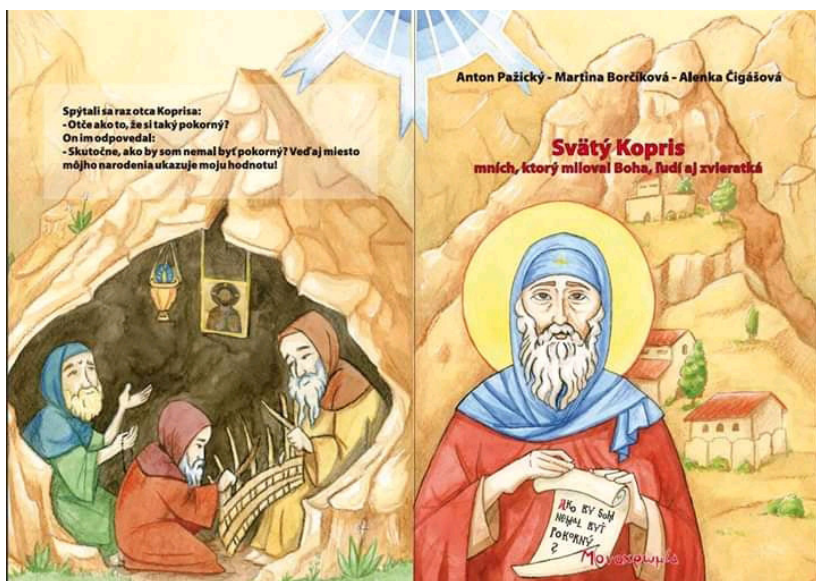
Autori: Pažický, A., Čigášová, A., Borčíková, M.

Jazyk: slovenský

Väzba: mäkká brožovaná

Vydavateľstvo: Monochromia

Počet strán: 20

Modlitba za nájdenie si životného partnera

O Vseblahij Hospodi! Ja znanju, što velikoje ščastije moje zavisit ot toho, štoby ja Tebe ľubila vseju dušeju, vsim serdcem mojim, i štoby ispolňala vo vsim svjatuju voľu Tvoju. Upravľaj že Sam, o Bože moj, dušeju mojeju i napolňaj serdce moje: ja choču uhoždat' Tebi Odnomu, ibo Ty Sozdatel' i Boh moj. Sochrani mene od hordosti i samolubija: razum, skromnosť i cilomudrije pust' ukrašajut mja. Prazdnost' protivna Tebi i poražajet poroki: podaj že meni ochotu k trudoljubiju i blahoslovi trudy moja. Pojeliku že Zakon Tvoj povelivajet žit' ľudám v čestnom supružestvi, to privedi mja, Otče Svjatyj, k semu, osvjaščennomu Toboju, zvaniju, ne dl'a uhoždenija voždeleniju mojemu, no dl'a ispolnenija prednačinanija Tvojeho, ibo Ty Sam skazal: Ne chorošo čeloviku byt' odnomu i sozdav jemu ženu v pomoščnicu, blahoslovil ich rasti, množitisja i naselati zemľu. Uslyš smirennuju molitvu moju iz hlubiny divičeskaho serdca Tebi vozsyľajemuju, daj mi supruha čestnaho, blahočestivaho, štoby my v ľubvi s nim i v sohlasiji proslavl'ali Tebe, miloserdnaho Boha: Otca i Syna i Svjataho Ducha, nyní i prisno i vo viki vikov. Amiň.

(v slovenčine)

O, Všeblahý Hospodine! Ja viem, že moje veľké štastie závisí od toho, aby som Ťa milovala celou svojou dušou a celým svojím srdcom a aby som naplňovala vo všetkom Tvoju svätú vôľu. Ale sám smeruj, o Bože môj, moju dušu a naplňuj moje srdce: ja chcem slúžiť Tebe Jedinému, lebo Ty si Stvoriteľ a Boh môj. Ochráň ma od hrdosti a sebeckta, rozum, skromnosť a čistota duše i tela nech ma okrášľujú. Lenivosť sa Ti protiví a rodí nečistotu, preto daj mi ochotu mať lásku k práci a požehnaj moju snahu. Keďže Tvoj zákon prikazuje ľuďom žiť v čestnom manželstve, prived' ma, Otče Svätý, k tomu posvätenému Tebou prizvaníu, nie kvôli ulahodeníu mojich vášní, ale pre naplnenie Tvojho ustanovenia, lebo Ty sám si povedal: Nie je dobré byť človeku samému a stvoril si mu ženu ako pomocnicu, požehnal si ich plodiť a množiť sa a naplňvať zem. Vypočuj preto moju pokornú modlitbu, z hĺbky môjho panenského srdca k Tebe prinesenú, daj mi manžela čestného a dobrého, aby sme v láske s ním a v súlade oslavovali Teba, milosrdného Boha, Otca i Syna i Svätého Ducha, teraz i vždy i na veky vekov. Amen

Za udržanie lásky a jednoty medzi mužom a ženou

O velikij i vsechvalňij apostole i evanheliste Ioanne Bohoslove, napersniče Christov, tepljy naš zastupniče i skoryj v skorbich pomoščniče! Umoli Hospoda Boha darovati nam ostavlenije vsich prehrišenij našich, jelika sohrišičom ot junosti našeja vo vsim žitiji našem dilom, slovom, pomyšlenijem i vsimi našimi čuvstvy; vo ischodi že duš našich pomozí nam, hrišnym (imena), izbavitisja ot vozdušnych mytarstv i vičnaho mučenija, da tvojim milostivnym predstatel'stvom proslavl'ajem Otca i Syna i Svjataho Ducha, nyní i prisno i vo viki vikov. Amiň. (K sv. Jánu Bohoslovu)

Dvojstranu spracovala: Jana Gubová

Skvelá zeleninová polievka

Suroviny: 3 mrkvičky, 1 petržlen, 1 kale-ráb, kúsok zeleru, kúsok kelu, 2 zemiaky, 1 cibuľka, olej, kurkuma, mletá rasca, soľ, (karfiol, brokolica)

Postup: Na kocky nakrájanú cibuľku orestujeme na troške oleja. Pridáme kurkumu, mletú rascu, soľ. V dospeláckej verzii aj čili a korenie. :-) Očistíme a nakrájame koreňovú zeleninu. Keď máme cibuľku s koreninami do sklovita, pridáme nakrájanú zeleninu a restujeme, aby jemne skaramelizovala...Všetko okrem kelu! Zalejeme horúcou vodou a varíme do mäkka...Kel pridávame až posledných 5 minút. Povaríme a podávame.

Avokádové rizoto

Suroviny: 500 g ryže, cibuľa, olivový olej, 0,5 dl bieleho vína, 3 dl osolenej vody, 2 kusy avokáda, 0,5 dl oleja, 1 lyžička čierneho korenia, 1 lyžička soli, sušené paradajky, čierne olivy, čerstvá bazalka

Postup: Na panvici orestujeme na olivovom oleji cibuľku do sklovita. Pridáme

ryžu, premiešame. Prilejeme biele víno a osolenú vodu a necháme dusiť. V mixéri zmiešame nakrájané avokádo, pridáme 0,5 dl oleja, čierne korenie, soľ, vodu a premixujeme. Túto zmes primiešame do uvarenej ryže. Pridáme sušené paradajky, čierne olivy a vrch môžeme ozdobit lístkami čerstvej bazalky.

Jednoduchý jablkový koláč

Suroviny: 1 šálka oleja, 1 šálka cukru, lyžička octu, lyžička sódy, ½ šálky vody, 500 g polohrubej múky

Náplň: 1 kg jablák, 200 g cukru, škoricca podľa chuti, práškový cukor na posypenie

Postup: Zmiešame vyššie uvedené suroviny na cesto - aspoň 20 min. Potom rozdelíme cesto na dve časti a postupne upečieme na plechu vystlanom papierom na pečenie. Pláty pečieme na 175 stupňov 30-35 minút. Na náplň si ošúpeme jablká, nastrúhame a s cukrom povaríme na panvici. Necháme vyvariť jablčnú šťavu. Pridáme škoricu. Po upečení plátov naniesieme na spodný plát náplň a pekne uhladíme. Priklopíme druhým plátom a vrch koláča posypeme práškovým cukrom.

Hyperlipidémia (zvýšená hladina cholesterolu a tukov v krvi)

Úprava výživy pri hyperlipidémii

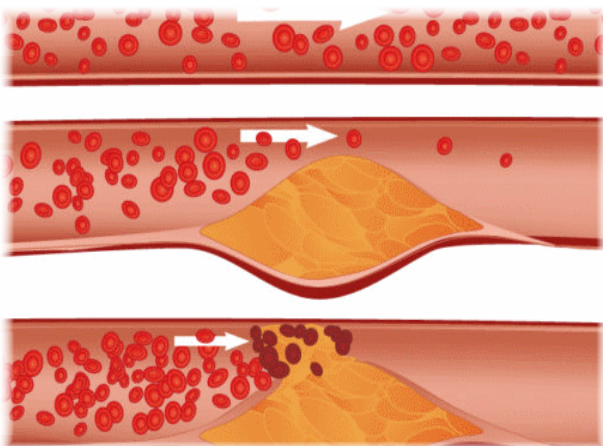
- príjem nasýtených mastných kyselín obmedzte na minimum
- vyhýbajte sa potravinám, ktoré obsahujú palmový tuk (olej), kokosový tuk
- uprednostnite rastlinné bielkoviny
- zvýšte príjem nenasýtených mastných kyselín (omega 3)
- príjem cukru, sladkostí a škrobu obmedzte
- príjem vo vode rozpustnej vlákniny zvýšte na 20 g denne
- obmedzte príjem alkoholu a kávy
- denne vypite 2-3 šálky zeleného čaju

Špeciálna podpora liečby

- psýllium a iné formy vlákniny
- mleté ľanové semeno- 2 lyžičky 2x denne do jedla
- mletá škorica- ½ lyžičky denne do jedla (kaše, jogurt...)
- B-komplex, vitamíny B6, B12, kyselina listová
- čerstvá pomarančová/grapefruitová šťava s dužinou
- cesnak- 1-3 strúčiky denne
- za studena lisovaný olivový olej - pridávať do jedla
- zázvor - znižuje vstrebávanie cholesterolu z potravy

Psýllium je vo vode rozpustná vláknina, ktorá sa získava vyčistením obalov semien indického skorocelu. Nachádza sa aj v potravinách ako ovos, ovocie, strukoviny, slizy a pektíny niektorých semien.

Účinky - veľmi efektívne znižuje cholesterol, podporuje udržanie probiotickej mikroflóry v tráviacom systéme, priaznivo ovplyvňuje metabolizmus žlčových kyselín, zdravie sliznice celého tráviaceho systému, najmä hrubého čreva.

Zdroj: Igor Bukovský - Miniencyklopédia prírodnej liečby

Dvojstranu spracovala: Petra Kahancová

OBSAH

Zo života mládeže.....	3
Študentské príspevky.....	4
Oblúbenec.....	5
Pýtate sa.....	6
Dielňa ikonopisca od A po Z.....	8
Rozhovor.....	10
Blahoželanie.....	12
Pravoslávna rodina.....	13
Detská stránka.....	15
Medzi Východom a Západom.....	23
Novodobí svätí.....	26
Súčasný zázrak.....	28
Hlavná úloha babky.....	29
Recenzia.....	30
Modlitby.....	31
Pôstny receptár.....	32
Liečba výživou.....	33

Obálka: Chirotonía Mikuláša Pružinského
Strana 2: Vyhodnotenie súťaže, Snina
 Korčuľovačka, Hnilčík
Strana 35: Pozvánka na prednes

ISTINA - Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS.

Redakčná rada: Jana Gubová, Lucia Laudoniu, Eva Kahancová, Petra Kahancová, Jana Kapraľová, Ľubomíra Kosová, Martina Paulinová, Zuzana Sadilková, Natália Spišáková
 Šéfredaktorka: Zuzana Petrovajová

Korektúra: Jana Gubová

Grafik: Jaroslav Smoleň

Technický redaktor: jerej Miroslav Guba

Pokladník: Anton Sorokáč

Ročník XXV/2020. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vychádza 12-krát do roka.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: istina12@gmail.com web: www.bpmorthodox.sk/istina

IBAN: **SK928330000002401561588**

Ročný príspevok 6 € + poštovné, uviesť krátke meno odosielateľa

Cirkevne schválené. Za obsah príspevkov zodpovedajú autori.

Uzávierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci.

Dátum vydania: február 2020

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

PREDNES DUCHOVNEJ POÉZIE

PRÓZY A SPEVU

Pravoslávna cirkevná obec Medzilaborce,

Občianske združenie Nika Medzilaborce o.z.

a Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku, skupina Medzilaborce

Vás srdečne pozývajú na 15. ročník obľúbenej súťaže,

ktorá sa uskutoční 2.5.2020 (Sobota)

v Detskom domove svätého Nikolaja v Medzilaborciach

Kategórie:

1. do 6 rokov
2. 6-10 rokov
3. 11-15 rokov
4. 16-19 rokov
5. nad 19 rokov
6. vlastná tvorba
7. spev

(Duchovná a ľudová tvorba)

Program:

- 9:00 Moleben
9:30 Registrácia účastníkov
10:00 Prednes príspevkov
12:00 Obed
13:00 Vyhodnotenie súťaže

Prihlášky posielajte do 30.4.2020

tel.č. 0904190988

bpm.medzilaborce@gmail.com

